

ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΠΛΑΤΑΝΙΩΤΙΣΣΑ

ΕΝ ΚΛΑΠΑΤΣΟΥΝΗ

Ἡ Κλαπατσούνα, ἥς τὸ ἑξενικὸν ὄνομα δὲν γνωρίζω ποῖοι Ἑνετοὶ ἢ Φράγκοι ἀνάδοχοι ἔδωκαν εἰς αὐτήν, εἶναι μικρὰ κώμη τῆς ἐπαρχίας Καλαθρύτων ἐν τῷ δήμῳ Κερπινῆς. Ἐκτισμένη δύο ὥρας μακρὰν τῆς ἀρχαίας Κερηνείας εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀπεψιλωμένου ὄρους **Καραμάνου**, ὅπερ ὀρθούμενον κωνοειδῶς πρὸς τὰ ΝΔ αὐτῆς ἀποκρύπτει κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς

ἡμέρας τὸν περιπόθητον τοῦ χειμῶνος ἥλιον καὶ καθιστᾷ τὸ χωρίον ἀνήλιον, δυσχείμερον καὶ ψυχρὸν, ὀλίγον κατωτέρω μάλιστα μιᾶς θέσεως καλουμένης **Ἐλαφοποριᾶς**, ἥς ἡ ὄνυμασία διασωθεῖσα ἐκ παραδόσεως ὑποδηλοῖ πιθανῶς τὴν θέσιν, δι' ἥς διήλθεν ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους διωκομένη ἄλλοτε χρυσόκερως Κερηνίτις ἔλαφος, ἐρημουταί

ΣΗΜ. — Τὸν εὐφυᾶ καὶ συμπαθῆ ἡμῶν φίλον καὶ συνεργάτην τοῦ Ἡμερολογίου κ. Χρ. Π. Οἰκονόμου γνωρίζουσιν ἤδη οἱ ἀναγνώσται καὶ ἐξ ἄλλων ἐν αὐτῷ ὡραίων δημοσιευμάτων, εἰς τὰ ὅποια, ἂν καὶ δὲν ἀσχολεῖται εἰδικῶς περὶ τὴν λογογραφίαν,

σχεδὸν τὸν χειμῶνα τῶν πλείστων κατοίκων αὐτῆς κατερχομένων εἰς τὰ παράλια τῆς Αἰγιάλειας καὶ μάλιστα εἰς τὸ μικρὸν χωρίον *Γαρδερὰ*. Ἄλλ' ἄφ' οὗ τὸ γελόν ἔαρ ἀποδιώξῃ τὸν σκυθρωπὸν χειμῶνα καὶ ὁ ἔαρινος ἥλιος ἀνασύρῃ ἀπὸ τῆς γῆς τὸ λευκὸν αὐτῆς σάβανον, ἡ φύσις ἐξυπνώσα τότε μετὰ παρατεταμένον ὕπνον ἀρχίζει πάλιν νὰ ἀναθάλλῃ καὶ πάλιν νὰ ἀναζῆ, ἐκδηλωσις δὲ τῆς νέας ταύτης ζωῆς εἶναι ὁ πράσινισμός τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν δένδρων ἢ πλουσία διὰ πυκνοῦ φυλλώματος περιβολή. Οἱ κηποί της τότε οἱ ἀνθοστόλιστοι μὲ τοὺς ὑψηλοὺς ἐκ μεγαλοπρεπῶν ῥοδῶν φράκτας τῶν σκορπίζουσι μεθυστικὴν πέριξ εὐωδίαν, τὰ δὲ δένδρα τὰ ὑψίκομα, καὶ μάλιστα αἱ μακρόκλαδοι καρναί, ἀναθάλλοντα καὶ πάλιν τὸ ἔαρ, σχηματίζουσιν ἐκτεταμένας σκιάδας καὶ ἀποκρύπτουσι μὲ τοὺς μακροὺς τῶν κλῶνας καὶ τὸ πυκνὸν τῶν φύλλωμα τὰς πενιχρὰς τοῦ χωρίου οἰκίας. Ἡ Κλαπατσούνα τότε ἡ γραφικὴ, ἡ ποιητικὴ καὶ ὠραία, ἡ θελκτικὴ καὶ κατάρρυτος, πανήγυρις ἀληθινῆ ὀφθαλμῶν καὶ ψυχῆς ἀνάστασις καὶ παράδεισος, συναγείρει πάλιν τὰ διεσπαρμένα τέκνα της καὶ καθίσταται τόπος ζωῆς καὶ τόπος ἀπολαύσεως, τόπος ἀληθοῦς εὐφροσύνης καὶ ἀναψυχῆς.

Τὴν πλουσίαν δὲ ταύτην βλάστησιν συντηρεῖ ἀενάως καὶ προάγει θαυμασίως ὁ παραρρέων *Κερηνίτης* ποταμὸς, ὅστις διαιρούμενος εἰς ἀπειροπληθῆ ἀυλάκια περιέρχεται ἀκαταπόνητος καὶ ἀνεξάντλητος τὴν Κλαπατσούναν, ἐπισκέπτεται τοὺς κήπους της, διέρχεται τὰς αὐλάς της, διασχίζει τοὺς δρόμους της τὰ πάντα λούων καὶ τὰ πάντα ὀροσίζων, αἰωνίως εὐεργετικὸς καὶ φιλόφρων, πάντοτε φιλομειδῆς καὶ εὐπροσῆγορος, διαρκῶς ζωηρὸς καὶ φλύαρος.

ἔχει ἐγκατασπεῖρει οὐχ ἤττον πολὺ τὸ μέθυσμα, τὸ πνεῦμα καὶ τὴν χάριν. Τοῖς τὸν παρουσιάζομεν ὅθεν διὰ τῆς ἄνωθι παρατιθεμένης προσωπογραφίας, κατὰ τὴν γνωστὴν ἤδη ἀρχὴν τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν.

Καὶ δὲν λούει καὶ δὲν ὀροσίζει καὶ δὲν καθιστᾶ τερπνὸν μόνον τὸ χωρίον ὁ Κερηνίτης ποταμός, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸ πρὸ αὐτοῦ μικρὸν λεκανοπέδιον, ὅπερ διὰ τοῦτο ὀλοπράσινον τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ θέρος καθίσταται εὐφορώτατον εἰς ὀημητριακοὺς καρποὺς καὶ εἰς οἶνον, μάλιστα δὲ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν μικρῶν πρασίνων φασιύλων, ἅπερ εἶναι γνωστὰ ἐν Καλαβρύτοις ὑπὸ τὸ ὄνομα **ροδίτσα**. Ἄλλ' οὔτε οἱ οἶνοί της οἱ εὐώδεις, οὐς ἐπαινεῖ καὶ θαυμάζει καὶ ὁ Θεόφραστος, οὔτε τὰ ἄφθονα αὐτῆς φασόλια καὶ τὰ πολλὰ της καρύδια, οὔτε ἄλλο τι τῶν προϊόντων αὐτῆς, κατέστησαν τόσον γνωστὴν εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων τὴν μικρὰν αὐτὴν Κλαπατσούναν, ὅσον κατέστησε ταύτην γνωστὴν ἢ ἐντὸς τεραστίου κορμοῦ πλατάνου εὐρισκομένη παναρχαία ἐκκλησία της Παναγίας.

Ἄλλὰ ποία εἶναι ἡ θαυμαστὴ αὕτη ἐκκλησία, ἣτις συναγεῖρει ἐνταῦθα ἀθρόους τοὺς περιηγητάς, τοὺς ζένους, τοὺς εὐσεβεῖς, τοὺς ἐπιθεωρητάς, τοὺς περιέρχους, τοὺς προσκυνητάς, τοὺς ἐπαίτας;

Εἶναι τάχα ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἢ εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς; Μήπως εἶναι ὁ ναὸς της Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ, ἢ ὁ Παρθενῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Κέκροπος ἢ μήπως εἶναι ὁ ναὸς της Ἁγίας Σοφίας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ὁ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ῥώμῃ; Ὅχι. Οὐδεὶς τούτων. Εἶναι ὁ ἐν τῷ κορμῷ τεραστίου πλατάνου της Κλαπατσούνης μικρὸς καὶ ἀπέριττος ναὸς της Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Εἰς τὸ κάτω ἀκριβῶς μέρος τοῦ χωρίου ἐπὶ ἐδάφους ὅπερ ἰσοπέδωσεν ἐν παλαιοτάτοις χρόνοις ὁ Κερηνίτης ποταμός, ὑπάρχει σήμερον χῶρος τριῶν περίπου στρεμμάτων πεφραγμένος κύκλῳ διὰ τείχους δύο περίπου μέτρων. Ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ βλέπει τις ἤδη ἡρειπώμενον μοναστήριον, οὔτινος ἐν σεσαθρωμένον **κελίον** ἐχρησίμευε μέχρις ἐσχάτων ὡς διδακτήριον τῶν παιδίων τοῦ χωρίου, καὶ παρὰ

τοῦτο παλαιὰν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου, πλησίον τῆς ὁποίας ἴσταται τεράστιος πλατάνος, εἰς τὸν κοῖλον τοῦ ὁποίου κορμὸν εὐρίσκεται ἡ περίφημος *Παναγία ἡ Πλατανιώτισσα*.

Ὁ κορμὸς τοῦ πλατάνου τούτου ἔχει περίμετρον 13 περίπου μέτρων, ἀποτελεῖται δὲ κυρίως ἐκ τριῶν συμπεφυκότων πρὸς ἀλλήλους πλατάνων, διαφόρου μὲν ἡλικίας ὡς ἡ διαφορὰ τῶν ρυτίδων τῶν φλοιῶν αὐτῶν μαρτυρεῖ, ἀλλὰ τοσοῦτον στενῶς καὶ ἀρρήκτως συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλους καὶ τοσοῦτον ἀδιαχωρίστως συσσωματωμένων, ὥστε νὰ ἀποβαίῃ λίαν δυσδιάκριτος καὶ λίαν ἀγνώριστος ἡ αὐθυπαρξία ἐκάστου τούτων. Κλάδοι τεράστιοι ἀπὸ τοῦ μεγάλου τούτου κορμοῦ ἐκφυόμενοι ὠδῶκα ἢ δεκατρεῖς τὸν ἀριθμὸν, ὧν ὁ μέσος ὑπερύψηλος καὶ εὐθυτενῆς πρὸς τὸν οὐρανόν, οἷον εἰ δεικνύων ποῦ πρέπει νὰ βλέπη καὶ ἀνυψοῖ τὸν νοῦν αὐτοῦ ὁ προσευχόμενος, οἱ δ' ἄλλοι κύκλω ὀριζόντιοι, τὴν σκέπην ἴσως τοῦ Ὑψίστου ἐπὶ τῶν προσερχομένων εἰκονίζοντες, σκιάζουσι κυκλικὸν χῶρον ἀκτίνος 15 περίπου μέτρων. Εἰς δὲ τῶν κλάδων τούτων ὁ πρὸς Ν κείμενος εἶναι συνεστραμμένος ὡς ὄφις, ὁ ὄφις τοῦ *Μωϋσείως* καλούμενος, ἀπολήγει δὲ εἰς παράδοξον ὄζον ὑπερμεγέθη κεφαλὴν ταύρου εἰκονίζοντα. Ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου τούτου ἐτέθη εἰς διάφορα μέρη στέγη προφυλακτικὴ τοῦ ναοῦ κεκαλυμμένη διὰ λεπτῶν φύλλων ψευδαργύρου καὶ φαινομένη μακρόθεν ὡς λείψανον στέγης ἡρειπωμένων ἐξωστῶν μοναστηρίων, ἀπὸ δὲ τῶν πολλῶν αὐτοῦ κλάδων ἐξήρτησεν ἡ εὐσέβεια τῶν προσερχομένων κανδύλας πολυχρώμευς, εὐλαβῆ εὐσεβῶν προσκυνητῶν ἀφιερώματα. Φράσσεται δὲ ὀλόκληρος ὁ σκιάζόμενος ὑπὸ τοῦ πλατάνου χῶρος διὰ κυκλικοῦ τείχους χθαμαλοῦ ἀφίνοντος κατὰ διαστήματα νὰ ὑπερέχῃ στήλαι πολυγωνικαὶ πολυχρωμοὶ ἐκ πελεκητῶν λευκῶν καὶ ῥοδοχρῶων λίθων κατεσκευασμένοι, ἐφ' ὧν στηρίζονται στερεῶς συγκρατούμε-

μειναι μαῦραι σιδηραῖ κιγκλίδες τὸν ἱερόν τοῦτον χῶρον περιφράττουσαι.

Ἄλλ' ἀφ' ἐνός μὲν τὰ καρφία, δι' ὧν συγκρατεῖται καλῶς προσηλωμένη ἡ στέγη αὕτη καὶ τὰ ἄλλα ξύλινα ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ὑποστηρίγματα, ἐξ ἄλλου δὲ ὁ καπνὸς καὶ ἡ θερμότης τῶν καθ' ἐκάστην ἀναπτομένων ἐν τῷ ναῷ κανδύλων καὶ λαμπάδων, συνετέλεσαν ἀδιαφιλονεικῆτως εἰς τὸ νὰ σαπῇ εἰς πολλὰ μέρη ὁ περίφημος οὗτος πλάτανος, νὰ γεννᾶται δὲ εὐλογος ἀνησυχία καὶ φόβος ὄχι ἀδικαιολόγητος παρὰ τοῖς κατοικοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπισκεπτομένοις τοῦτον περὶ τῆς ἐπὶ μακρὸν πλέον ἐν τῷ μέλλοντι παρατάσεως τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Εὐτυχῶς ἐπεσκέφθη τοῦτον ἐπ' ἐσχάτων εἰδικὸς ἐπιστήμων ἰατρός, ὁ γεωπόνος κ. Σμίθ, ὅστις συνέταξεν ἴδιον τούτου κανονισμὸν προνοοῦντα οὐ μόνον περὶ ταχείας αὐτοῦ ἀπὸ τῆς νόσου θεραπείας, ἀλλὰ καὶ περὶ ἀναγκαίας αὐτοῦ προφυλάξεως καὶ ἐξασφαλίσεως ἐν τῷ μέλλοντι ἀπὸ πάσης νέας ὑποτροπῆς τῆς νόσου. Τὸν κανονισμὸν δὲ τοῦτον βλέπει ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸν πλάτανον ἔντυπον ἐντὸς χρυσοῦ πλαισίου ἀνηρητημένου ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ ἰδίου δένδρου.

Μία καλλιτεχνικωτάτη θυρῆς χρώματος βαθέως κυανοῦ, μὲ σιδηρᾶς κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ κιγκλίδας, κομψή καὶ ὠραία, φέρει ἐντὸς τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου, ἔνθα ὁ ναός, ὃς ἀποτελεῖ κύκλον διαμήτους τεσσάρων περίπου μέτρων ἀηρημένου διὰ ξυλίνου εἰκονοστασίου εἰς δύο ἄνισα μέρη, εἰς τὸν κυρίως ναόν, ὅστις δύναται νὰ περιλάβῃ δεκατεσσαρὰ ἐν ὅλῳ ἄτομα, καὶ εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, ὅπερ εἶναι μικρότερον. Ὁλόκληρος ὁ ἐσωτερικὸς οὗτος χῶρος φωτίζεται ἐκ τῆς θύρας, εἰς τὸ ἀμυδρὸν τῆς ὁποίας φῶς προστίθεται καὶ τὸ φῶς ἀργυρᾶς κανδύλας ἐξηρητημένης ἐκ τοῦ μέσου τοῦ θόλου τοῦ ναοῦ, ἀκόμη δὲ καὶ τὸ φῶς μικρᾶς ὀπῆς εὐρισκομένης εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ναοῦ καὶ γεννώσας τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ὁ πλάτανος οὗτος διετέλεσε

καὶ εἰς ἀρχαιοτάτους ἴσως χρόνους χῶρος ἱερός καὶ ὅτι ἡ ὀπὴ αὕτη πολὺ μεγαλειότερα ἄλλοτε δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ εἶναι λείψανον ἀρχαίας ἀρχαιοτάτου ναοῦ θύρας, ὅτι δὲ ὁ χριστιανισμός, ὁ εἰσάγων ἤδη δι' ἄλλης πλέον θύρας τοὺς πιστοὺς, δὲν μετέβαλεν οὐδόλως τὴν ἱερότητα τοῦ χώρου, μετήλλαξε μόνον τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ καὶ τὸν τρόπον τῆς τελουμένης ἐν αὐτῷ λατρείας, ἐνθρονίσας νέον ἐν αὐτῷ Θεόν!

Τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ τούτου εἶναι ἐστρωμένον δι' ὠραίων χρωματιστῶν πλακῶν Λιθόρνου, κύκλῳ δὲ εἰς τὸ ξύλινον περίβλημα, ἔνθα ὑπῆρχεν ἄλλοτε διπλῆ σειρὰ εἰκόνων, εὐρίσκει τις ἤδη μόνον τὸν σκελετὸν τοῦ εἰκονοστασίου, τῶν εἰκόνων ὄλων ἀφαιρεθεισῶν τῇ συμβουλῇ τοῦ κ. Σμίθ, ὅστις χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ δένδρου ἐδείχθη ἀληθῆς εἰκονομάχος! Ἀφέθησαν δὲ μόνον δύο-τρεῖς ἐν τῷ διαχωρίζοντι τὸν ναὸν εἰκονοστασίῳ εἰκόνες καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ κορμοῦ κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτοῦ μέρος διὰ θαύματος ἀποτυπωθεῖσα, εἰς ὕψος τριῶν ἀκριβῶς μέτρων εἰκὼν τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ, ἡ εἰκονίζουσα τὴν Θεοτόκον ἔχουσαν ἐν ἀγκάλῃ τὸ θεῖον βρέφος.

Ἄλλὰ ποῖος εἶναι ὁ θαυμάσιος ἐκεῖνος τεχνίτης, ὁ ἄνευ σμίλης καὶ ἄνευ ἄλλου τινὸς ὀξέος ὄργάνου ἀποτυπώσας τὴν εἰκόνα ταύτην ἐπὶ τοῦ δένδρου, ὁ σχῶν τὴν δύναμιν νὰ καταστήσῃ ταύτην ἀμετάβλητον καὶ ἀδιάφθορον ἐν τῇ παρελεύσει τῶν αἰώνων καὶ ὁ προνοῶν νὰ μένη ἀνεπηρέαστος ἐντελῶς εἰς τὴν ὀσημέραι βαθμιαίαν αὐξῆσιν τοῦ πλατάνου; Ἴδου ἀληθῶς τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων, ἐφ' οὗ ὠκοδομήθη ἀσάλευτος ὀλόκληρος ἡ πίστις τοῦ λαοῦ ἐκείνου πρὸς τὸν μικρὸν τοῦτον ναὸν καὶ ἐτέθησαν τὰ αἰῶνια θεμέλια τῆς ἀσφαλοῦς τούτου ἀθανασίας. Τὸ θαῦμα τοῦτο διηγεῖται ἡμῖν ἡ παράδοσις καὶ ὁ Μ. Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἐν τῷ **κτιτορικῷ** τοῦ Μ. Σπηλαίου ὡς ἐξῆς:

Προσκυνηταὶ εὐσεβεῖς, λέγει ὁ Μ. Οἰκονόμος, μετέβησαν

εἰς τοὺς ἁγίους τόπους οἱ δύο μοναχοὶ Συμεὼν καὶ Θεόδωρος. Ἐκεῖ καθ' ὕπνους ἐφάνησαν αὐτοῖς τρεῖς ἄνθρωποι γηραλέοι τὸ εἶδος, ἱεροπρεπεῖς τὴν στολὴν, σεβάσμιοι τῇ καταστάσει τοῦ σχήματος καὶ θεοσιδεῖς διὰ τὴν ἐπανθούσαν εἰς τὰ πρόσωπα αὐτῶν μάλιστα χάριν τε καὶ σεμνότητα. Ἐπιφαίνεται δὲ συγχρόνως μετὰ τῶν τριῶν τούτων γεραρῶν καὶ πάγκαλος καὶ ἠλιόμορφος ἄνασσα οὐρανίαν αἴγλην περιεστεμμένη. Καὶ ἡ πάμφωτος βασιλὶς λέγει αὐτοῖς: «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ, πιστοὶ δοῦλοι τοῦ υἱοῦ μου, οὐτινος τὸν σταυρὸν ἐπ' ὤμων ἀράμενοι τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούετε καὶ τὸ θέλημα προθύμως ποιεῖτε. Ἄγετε δὴ καὶ τοῦ λοιποῦ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνίζεσθε καὶ βαδίζετε ὀλοψύχως τὸν δρόμον τῶν τριῶν τούτων ἐργαζόμενοι καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μου μάλιστα κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἀχαΐας, ὅπου καὶ οὗτοι τὸ τοῦ Χριστοῦ γεώργιον εὐαγγελικῶς ἐφύτευσαν καὶ ἐπότισαν καὶ ἐκαλλιέργησαν (Παῦλος, Λουκᾶς, Ἀνδρέας). Ἐξέλθετε λοιπὸν ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ὑπάγετε εἰς τὴν Πελοπόννησον, μέχρις οὗ καταστήσετε εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀχαΐας παρὰ ποταμὸν ἀείροον. Ἐκεῖ ἡ χάρις μου καθοδηγήσει ὑμᾶς καὶ εὐρήσετε τὸν τύπον τῆς ἐμῆς μορφῆς ἐξεικονισθείσης ὑπὸ τοῦ θεηγόρου τούτου Εὐαγγελιστοῦ (Λουκᾶ). Ἄπιτε ἐν εἰρήνῃ καὶ τὰ πρὸς εὑρεσιν τῆς εἰκόνης ἅπαντα ὑμῖν ἀποκαλυφθήσεται.» Ταῦτα εἰπούσα ἡ Παντάνασσα ἀπῆλθεν εἰς οὐρανοὺς μετὰ τῶν τριῶν ἀποστόλων. Οἱ δὲ μοναχοὶ ἐξυπνήσαντες τὴν πρῶϊαν διηγοῦντο ἰκθαμβοὶ τὸ ἴδιον ὄραμα, ὅπερ ἕκαστος κατ' ἴδιον εἶδεν. Ἀναχωρήσαντες δ' ἀμέσως ἐκ τῆς Ἱερουσαλῆμ, ἔφθασαν μετὰ μακρὰν πορείαν διὰ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Λοκρίδος εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἔνθα εὐρόντες τὸν ῥοῦν τοῦ Κερηνίτου ποταμοῦ ἠκολούθησαν αὐτὸν βαδίζοντες πρὸς τὰς πηγὰς αὐτοῦ. Ἐν ᾧ δὲ εὐρίσκοντο παρὰ τὴν Κλαπατσοῦναν, ἐπῆλθεν ἡ νύξ καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ δια-

νυκτερεύσωσιν ὑπὸ τὸν πλάτανον καὶ μάλιστα ἐν τῷ κοί-
 λῳ κορμῷ τούτῳ. Ἐκεῖ οἱ δύο μοναχοὶ προσήχοντο ζη-
 τοῦντες τὴν βοήθειαν τῆς Θεοτόκου πρὸς εὐρεσιν τῆς εἰ-
 κόνος, ὅτε ἐμφανίζονται ἐνώπιον αὐτῶν πάλιν οἱ τρεῖς ἀπό-
 στολοι καὶ λέγουσιν αὐτοῖς: «Τί λυπεῖσθε; Ζητεῖτε καὶ
 εὐρήσετε, εἶπεν ὁ Χριστός. Πορεύεσθε λοιπὸν δύο ὥρας πρὸς
 ἀνατολὰς καὶ ἐκεῖ εὐρήσετε κόρην ποιμαίνουσαν αἴγας, ὡς
 ἡ κόρη τοῦ Ῥαγουήλ, τὴν Εὐφροσύνην ἐκ Ζαχλωροῦς,
 αὕτη ὁδηγήσει ὑμᾶς πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς εἰκόνος, ἣτις ἔχει
 τὸν ἐξῆς τύπον». Καὶ ἐνῶ ἔλεγον ταῦτα θεία λάμψις ἐκ-
 πηγάσασα ἐκ τοῦ βράχου τοῦ Μ. Σπηλαίου προσέπεσεν
 ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ κορμοῦ τοῦ πλατάνου
 καὶ ἀπετύπωσε ζωηρότατα καὶ εὐκρινέστατα τὴν Θεοτό-
 κον κρατοῦσαν ἐν ἀγκάλῃ τὸ θεῖον βρέφος, διατηρουμένην
 δὲ μέχρι σήμερον ἀμετάβλητον.

Τὴν πρώτην ὄρθρου βαθεὸς ἀνεχώρησαν οἱ δύο μοναχοί,
 Συμεὼν καὶ Θεόδωρος, διευθυνόμενοι πρὸς ἀνατολὰς, ὅτε
 ἄνω τῆς Ζαχλωροῦς εὗρον παρὰ πηγὴν τὴν Εὐφροσύνην
 φυλάττουσαν τὰς αἰγὰς τῆς καὶ καθημένην ἐπὶ πέτρας ὑψη-
 λῆς, ἣτις καὶ σήμερον ἀκόμη πέτρα τῆς *Εὐφροσύνης* ὀνο-
 μάζεται. Ἡ κόρη μόλις εἶδε τοὺς μοναχοὺς ἀνεσηκώθη
 εὐθὺς καὶ ἐχαιρέτησε τούτους καλοῦσα διὰ τῶν ὀνομάτων
 των. Οἱ δὲ μοναχοὶ ἐκπληκτοὶ ἀκούουσι τὰ ὀνόματα αὐ-
 τῶν καὶ διαποροῦντες ἐρωτῶσι τὴν Εὐφροσύνην πῶς γινώ-
 νῶσκει τούτους. Ἡ Εὐφροσύνη τότε διηγεῖται εἰς αὐτοὺς
 ὅτι ἡμέραν τινὰ βόσκουσα τὰς αἰγὰς τῆς εἰς τὸ ἀπέναντι
 μέρος, ὅπερ ἦτο καθ' ὀλοκληρίαν ἄνυδρον, παρατήρησε μετ'
 ἐκπλήξεως στάγονας ὕδατος εἰς τὸν πώγωνα ἐνὸς τράγου.
 Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο παρατήρησε καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν,
 ἀπεφάσισε ἵνα τὴν τρίτην ἡμέραν τὸν παρακολουθήσῃ καὶ
 ἴδῃ ποῦ ὑπῆρχεν ἡ ἀφανὴς πηγὴ. Τοῦτο ὄντως πράξασα
 εὗρε διὰ τοῦ τράγου τὴν πηγὴν καὶ καθ' ὃν χρόνον πλή-
 ρης χαρᾶς ἠτένιζε ταύτην, ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ βράχου φω-

νήν καλοῦσαν αὐτὴν διὰ τοῦ ὀνόματός της. Ἡ Εὐφροσύνη προσβλέψασα εἰς τὸ μέρος, ὅθεν ἐξήρχετο ἡ φωνή, εἶδε μετ' ἐκπλήξεως ἐπὶ τοῦ βράχου ἐντὸς κισσοῦ ἀποκεκρυμμένην εἰκόνα, ἣτις ὀμιλοῦσα πρὸς αὐτὴν εἶπεν ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ ἔλθωσι πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς δύο μοναχοί, ὁ Συμεὼν καὶ Θεόδωρος, καὶ ὅτι τούτους ὀφείλει νὰ ὀδηγήσῃ ἐκεῖ. Ἐκτοτε ἡ Εὐφροσύνη ἀνέμενεν ἐναγωνίως αὐτούς, οὗς ἅμα ἰδοῦσα ὠδήγησεν ἀμέσως εἰς τὸ μέρος ἔνθα ἡ εἰκὼν. Οἱ δύο ἀδελφοὶ Συμεὼν καὶ Θεόδωρος παραλαβόντες τότε τὴν εἰκόνα ἀποκαθῆραν διὰ τοῦ πυρὸς τὸ σπηλαιον καὶ ἐγκατέστησαν ἐν αὐτῷ γενόμενοι μετὰ τῆς Εὐφροσύνης τῷ 362 μ. Χ. οἱ πρῶτοι ἰδρυταὶ τῆς καὶ ἡδὴ σφζομένης μεγάλης μονῆς τοῦ σπηλαίου. Αὕτη εἶναι ὀλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ θαύματος, ἐφ' οὗ στηρίζεται τὸ θαυμασίον τοῦτο ἐκκλησίδιον τοῦ μεγάλου πλατάνου τῆς Κλαπατσούνης.

Περὶ δὲ τῆς ἀνευρεθείσης ἐν τῷ βράχῳ τοῦ σπηλαίου εἰκόνας τοῦ θεηγόρου Λουκᾶ τῆς ἐκ μίγματος κηροῦ καὶ μαστίχης πεπλασμένης, σφζομένης δὲ ἀκόμη ἀδιαφθόρου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Μ. Σπηλαίου, ἰδοὺ τί λέγει ἐπὶ λέξει ὁ Μ. Οἰκονόμος:

«Διατηρεῖται ἄφθαρτος καὶ ἀκήρωτος διὰ τοσοῦτων αἰώνων. Πολλοὺς ἡλίων κύκλους διέμεινεν ἐν τῷ εὐρώεντι σπηλαίῳ κεκρυμμένη καὶ λανθάνουσα καὶ μετὰ χιλίους ἡρῶν καὶ πεντακοσίους ἐνιαυτοὺς πρόκειται εὐπρόσιτος καὶ ἀνοικτὴ πάλιν πρὸς πάντας τοὺς μετ' εὐλαθείας ἀσπαζομένους. Μυριάδων χειλέων ἀγνὰ φιλήματα καιομένης καρδίας ἄσθμα πνέοντα θερμὸν καὶ χλωρὰ τακερῶν δακρῶν λιθάδες ἐκ μυριῶν ὀφθαλμῶν καταστάζουσαι προσκολλῶνται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ χρωτὸς τῆς ἀχράντου μορφῆς παρὰ τῶν ἀείποτε προσερχομένων. Νυκτὸς καὶ ἡμέρας διὰ τοσοῦτων αἰώνων καίουσιν ἐνώπιον αὐτῆς λύχνων καὶ λαμπάδων πυκνῶν πυρῶδεις αὐγαὶ καὶ θυμιαμάτων εὐόσμων ἀτμίδες ἀέροι.

καὶ ζέουσαι περιίπτανται. Καὶ ὅμως ὁ φύσει τηκτὸς καὶ εὐλυτὸς κηρὸς ἀντέχει πρὸς πάντα πάγιος καὶ ἀρτιμελής καὶ οὔτε λύεται οὔτε κ' ἂν συνιζάνει χθαμαλούμενος ἢ ρυτιδούμενος κατὰ τόπους, ἀλλὰ μένει στερρότερος ἀδάμαντος καὶ νεάζει τραφερὸς καὶ ἀνένδοτος καὶ εὐπαγής ὡς ἀρτιγλυφής καὶ νεωστὶ τετορευμένος, ὁποῖον αὐτὸν διέπλασε τὸ πρῶτον ἢ ἀποστολικὴ τοῦ θεορρήμονος ζωγράφου δεξιὰ.»

Ταῦτα καὶ περὶ τῆς εἰκόρος ταύτης, ἀγαπητὲ φίλε, Εἶη ἀνεξάντλητος ἡ χάρις αὐτῆς ἐπὶ σὲ καὶ ἐπ' ἐμέ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουλίου 1899.

ΧΡΗΣΤΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΕΥΣΠΛΑΧΝΙΑ — ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

ΑΔ. ΚΟΥΡΤΙΟΝ — ΒΟΛΟΝ

Ἐὶν ὥρα, ποῦ οἱ πάμπολλες οἱ Ἀρετὲς ἐβγῆκαν
 Ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἁγίου τους πατέρα,
 Σκορπίστηκαν στὰ πέρατα τῆς γῆς, τῆς Οἰκουμένης
 Ἡ κάθε μιά, καὶ χωριστό· ἀκολουθῶντας δρόμο,
 Κι' ἀρχίσανε τὸ ἔργο τους τὸ τρισευλογημένο,
 Ὅπως τὲς διάταξε ὁ Θεός, νὰ κάμουνε στὸ δρόμο.

Πέρασαν χρόνια σ' ἄ νερό, κι' αἰῶνες σ' ἄν ποτάμι.
 Ποῦ δούλευαν οἱ Ἀρετὲς, καὶ στόλιζαν τὸν Κόσμο.
 Χωρὶς ποτὲ ν' ἀπαντηθοῦν, χωρὶς ποτὲ νὰ σμιξοῦν.
 Μιὰ μέρα ὅμως βρέθηκαν στὸ ἴδιο μονοπάτι
 Ἡ Εὐσπλαχνία ἡ γλυκειά, μὲ τὴν Εὐγνωμοσύνη.
 Γνωρίστηκαν καὶ δώσανε σ' ἄν ἀδελφὲς τὰ χέρια,
 Καὶ ἀπὸ τότε ἀκολουθαίει ἡ μιὰ τὴν ἄλλη πάντα,
 — Ἡ Εὐσπλαχνία πάει μπροστά, ὁ Εὐγνωμοσύνη πίσω. —
 Ἀθήνα, 19 Ἰουλίου 1899.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ